

**Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босне и Херцеговине**

Broj: S1 3 U 002130 11 Uvp
Sarajevo, 24.04.2012. godine

Sud Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u apelacionom upravnom vijeću sastavljenom od sudija: dr Branka Moraita, predsjednika vijeća, Srete Crnjaka i Zvezdane Antonović, članova vijeća, te Mirsade Lučkin, zapisničara, u upravnom sporu tužioca, „ANEKS“ d.o.o. Banja Luka, ul. Majke Jugovića 25, Banja Luka, kojeg zastupaju punomoćnici, Sead Miljković i Dina Đuraković Morankić, advokati iz Sarajeva, ul. Zmaja od Bosne 7, radi poništenja rješenja, broj: 01-02-26-015-35-II/09 od 10.11.2009. godine, tuženog Konkurencijskog savjeta Bosne i Hercegovine, u upravnoj stvari sumnje o postojanju zabranjenog sporazuma iz člana 4. stav 1. tačka d), i zloupotrebe dominantnog položaja iz člana 10. stav 2. Zakona o konkurenciji, odlučujući o zahtjevu za preispitivanje sudske odluke – presude vijeća za upravne sporove Suda Bosne i Hercegovine, broj: S1 3 U 002130 09 U od 19.10.2011. godine, u nejavnoj sjednici održanoj dana 24.04.2012. godine, donio je sljedeću

P R E S U D U**Zahtjev za preispitivanje sudske odluke se odbija.****Obrazloženje**

Presudom vijeća za upravne sporove Suda Bosne i Hercegovine, broj: S1 3 U 002130 09 U od 19.10.2011. godine, odbijena je tužiočeva tužba podnesena protiv rješenja tuženog, Konkurencijskog savjeta Bosne i Hercegovine, broj i datum navedeni u uvodu, kojim je kao neosnovan odbijen zahtjev tužioca, podnesen radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma između Telekoma Srpske a.d. Banja Luka i privrednih subjekata: Elektroprenos BiH Banja Luka, LHB Banka a.d. Banja Luka, Lanaco kompjuteri i komunikacije Banja Luka, Koming-Pro d.o.o. Gradiška, Terc Trade Company d.o.o. Prnjavor i Elta Kabel Doboj, i ocijenjeno da su ugovori o zakupu kablovske kanalizacije, zaključeni između Telekoma Srpske i gore navedenih privrednih subjekata, na tržištu pružanja usluga iznajmljivanja kablovske kanalizacije na području Republike Srpske u skladu sa Zakonom o konkurenciji, te je odbijen kao neosnovan zahtjev tužioca, podnesen radi utvrđivanja postojanja zloupotrebe dominantnog položaja od strane Telekoma Srpske a.d. Banja Luka u smislu člana 10. stav 2. tačka a), b), i c) Zakona o konkurenciji, zatim je utvrđeno da ne postoji zloupotreba dominantnog položaja u smislu člana 10. stav 2. tačka a), b) i c) Zakona o konkurenciji od strane privrednog subjekta Telekom Srpske a.d. Banja Luka na tržištu pružanja usluga interkonekcije na području Republike Srpske. Osporenim

konačnim rješenjem obavezan je tužilac da privrednom subjektu Telekom Srpske a.d. Banja Luka nadoknadi troškove postupka u iznosu od 6.945,12 KM u roku od 30 dana od dana prijema navedene odluke.

Protiv navedene presude vijeća za upravne sporove Suda BiH tužilac je blagovremeno podnio zahtjev za preispitivanje sudske odluke (u daljem tekstu: zahtjev) zbog povrede pravila postupka i pogrešne primjene zakona Bosne i Hercegovine sa prijedlogom da Apelaciono odjeljenje Suda Bosne i Hercegovine ukine pobijanu presudu, predmet vrati Upravnom odjeljenju Suda BiH na ponovno odlučivanje ili da sam riješi predmetnu upravnu stvar i preinači pobijanu presudu. U zahtjevu tužilac navodi da je sud, suprotno članu 39. stav 1. Zakona o upravnim sporovima BiH, u potpunosti propustio osvrnuti se na navode iz tužbe koji se tiče utvrđivanja relevantnog tržišta proizvoda, kao odlučne činjenice u konkretnoj stvari od koje zavisi i adekvatna primjena materijalnog prava. Ističe dalje da se sud u presudi uopšte ne osvrće na navode tužioca, da se ne upušta u ocjenu ispravnosti donesenog zaključka iz rješenja koji se odnosi na određivanje relevantnog tržišta proizvoda u dijelu koji se tiče ocjene postojanja zabranjenog sporazuma, zatim navodi da su tuženi i sud, na osnovu pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja u pogledu odlučne činjenice donijeli pogrešan zaključak u pogledu toga da li su relevantna društva konkurenti tužiocu, te da su na tako pogrešno utvrđeno činjenično stanje pogrešno primijenili materijalno pravo na način da su utvrdili da Telekom Srpske nije učinio povredu člana 4. stav 1. tačka d. Zakona o konkurenciji BiH. Smatra da je obrazloženje suda u pobijanoj presudi kontradiktorno po pitanju izvođenja zaključka da tužilac nije doveden u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju u pogledu pružanja usluga javne fiksne telefonije. Detaljno obrazlaže navode u kojima smatra da sud, u pobijanoj presudi nije pružio adekvatno obrazloženje, kao i navodne povrede prava na pravično suđenje.

U odgovoru na zahtjev tuženi je predložio da Sud odbije zahtjev kao neosnovan.

Zahtjev za preispitivanje sudske odluke nije osnovan.

Prema obrazloženju osporenog konačnog rješenja, tuženo Konkurencijsko vijeće je dana 10.04.2009. godine, zaprimilo zahtjev tužitelja za pokretanje postupka u smislu člana 28. Zakona o konkurenciji, protiv privrednog subjekta Telekom Srpske a.d. Banja Luka, zbog sumnje o postojanju zabranjenog sporazuma iz člana 4. stav 1. tačka d), i zloupotrebe dominantnog položaja iz člana 10. stav 2. Zakona o konkurenciji BiH. Tuženo Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da nije moguće bez provođenja postupka utvrditi postojanje povrede Zakona o konkurenciji na koje je zahtjevom tužitelja ukazano, pa je donijelo Zaključak o pokretanju postupka broj:01-02-26-015-5-II/09, od 12.05.2009. godine. Tokom postupka rješavanja zahtjeva, Konkurencijsko vijeće je primijenilo odredbe Zakona o konkurenciji, Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta („Službeni glasnik BiH“, broj:18/06) i Zakona o upravnom postupku BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 29/02, 12/04. i 88/07). S obzirom da je tužitelj podnio zahtjev iz razloga što smatra da je Telekom Srpske zaključio zabranjeni sporazum iz člana 4. stav 1. tačka d) Zakona o konkurenciji u pogledu zaključenja ugovora o zakupu kablovske kanalizacije i zloupotrijebio dominantan položaj na način propisan članom 10. stav 2. tačke a), b) i c) Zakona u

pogledu cijene usluge i konkurencije, te da se radi o različitim uslugama, tuženo Konkurencijsko vijeće je u skladu sa članom 3. Zakona i članom 4. i 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, u dijelu Zahtjeva koji se odnosi na zabranjeni sporazum u pogledu zaključenja ugovora o zakupu kablovske kanalizacije, kao relevantno tržište, utvrdilo tržište pružanja usluga zakupa kablovske kanalizacije, dok je u smislu predmetne koncentracije, utvrđeno relevantno tržište u geografskom smislu, tržište Republike Srpske, budući da privredni subjekt Telekom Srpske, ima mogućnost pružanja usluga zakupa kablovske kanalizacije na području Republike Srpske, kao i u odnosu na dio zahtjeva tužitelja koji se odnosi na zloupotrebu dominantnog položaja, slijedom čega je utvrđeno da je tržište predmetne koncentracije, tržište usluga interkonekcije na području Republike Srpske. Nadalje, u toku postupka održana je usmena rasprava dana 26.08.2009. godine, na kojoj su se zastupnici stranaka izjasnili o činjenicama i okolnostima na kojima temelje zahtjev, te je izvršen uvid u dokaze koji su pribavljeni u toku postupka, a koji su detaljno navedeni na strani 5. obrazloženja osporenog rješenja, nakon čega je strankama ostavljen dodatni rok za izjašnjavaње, a koja izjašnjavaња su dostavljena, od strane tužitelja dana 10.09.2009. godine, a od strane Telekom Srpske, dana 14.09.2009. godine, koja izjašnjenja su detaljno sadržana na stranicama 6. do 13. obrazloženja osporenog rješenja.

I po shvatanju apelacionog upravnog vijeća ovog suda, pravilno je vijeće za upravne sporove Suda Bosne i Hercegovine ocijenilo da se osporeno rješenje tuženog temelji na pravilno utvrđenom činjeničnom stanju i na pravilnoj primjeni zakona te je parvtilno i zakonito. Pobijana presuda, prema stanju spisa predmeta, je donesena nakon potpuno i pravilno utvrđenog činjeničnog stanja i pravilne primjene materijalnog prava, pa su neosnovani prigovori tužitelja kojima se ukazuje da su u postupku koji je prethodio donošenju osporenog rješenja tuženog i pobijane presude vijeća za upravne sporove Suda Bosne i Hercegovine, počinjene bitne povrede pravila postupka kao i da je nepravilno primijenjeno materijalno pravo. Za svoju presudu vijeće za uprevne sporove je dalo pravilne i jasne razloge koje u cijelosti prihvata i apelaciono upravno vijeće ovog suda.

Zakonom o konkurenciji („Službeni glasnik BiH“, broj: 48/05. i 76/07), uređuju se pravila, mjere i postupci zaštite tržišne konkurencije, nadležnosti i način rada Konkurencijskog vijeća na zaštiti i promociji tržišne konkurencije u Bosni i Hercegovini. U skladu sa članom 3. stav 1. ovog zakona, relevantno tržište određuje se kao tržište određenih proizvoda koji su predmet obavljanja djelatnosti privrednih subjekata na određenom geografskom području, a prema stavu 2. istog člana, relevantno tržište proizvoda obuhvata sve proizvode koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uslovima, imajući u vidu naročito njihove bitne karakteristike, kvalitet, uobičajenu namjenu, način upotrebe, uslove prodaje i cijene, dok prema stavu 3. istog člana, relevantno geografsko tržište obuhvata cjelokupan ili značajan dio teritorije Bosne i Hercegovine na kojem privredni subjekti djeluju u prodaji i /ili kupovini relevantnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uslovima i koji to tržište bitno razlikuju od uslova konkurencije na susjednim geografskim tržištima. Prema stavu 5. istog člana, Konkurencijsko vijeće podzakonskim aktom će propisati bliže kriterije i način utvrđivanja relevantnog tržišta. Zakonom su uređena i pitanja zabranjene konkurencije, tako što su prema članu 4. stav 1. tačka d) ovog zakona, zabranjeni

sporazumi, ugovori, pojedine odredbe sporazuma ili ugovora, zajednička djelovanja, izričiti i prešutni dogovori privrednih subjekata, kao i odluke udruženja privrednih subjekata koji za cilj i posljedicu imaju sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije na relevantnom tržištu, a koji se odnose: prema tački d) istog člana, i na primjenu različitih uslova za identične transakcije s drugim privrednim subjektima, dovodeći ih u nepovoljniji položaj u odnosu na konkurenciju. Također, prema članu 10. stav 1. ovog zakona, zabranjena je svaka zloupotreba dominantnog položaja jednog ili više privrednih subjekata na relevantnom tržištu. Prema stavu 2. istog člana, zloupotreba dominantnog položaja posebno se odnosi na: a) direktno ili indirektno nametanje nelojalnih kupovnih i prodajnih cijena ili drugih trgovinskih uslova kojima se ograničava konkurencija; b) ograničavanje proizvodnje, tržišta ili tehničkog razvoja na štetu potrošača; c) primjenu različitih uslova za istu ili sličnu vrstu poslova s ostalim stranama, čime ih dovode u neravnopravan i nepovoljan konkurentski položaj, te, d) zaključivanje sporazuma kojima se uslovljava da druga strana prihvati dodatne obaveze koje po svojoj prirodi ili prema trgovinskom običaju nemaju veze s predmetom takvog sporazuma. Odlukom o utvrđivanju relevantnog tržišta („Službeni glasnik BiH“, broj:18/06), utvrđuje se način, kriteriji i postupci za određivanje relevantnog tržišta, u smislu člana 3. Zakona o konkurenciji, kao osnovu za izračunavanje tržišnog udjela privrednih subjekata na tržištu, u provođenju odredbi Zakona. Članom 2. ove odluke, relevantno tržište se određuje kao tržište određenih proizvoda koji su predmetom obavljanja djelatnosti privrednih subjekata na određenom geografskom području, kao i da se relevantno tržište određuje posebno za svaki dati slučaj. Relevantno tržište proizvoda prema članu 4. ove odluke, obuhvaća sve proizvode koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uslovima, imajući u vidu naročito njihove bitne karakteristike, kvalitete, uobičajenu namjenu, način upotrebe, uslove prodaje i cijene, dok prema članu 5. odluke, relevantno geografsko tržište obuhvaća cjelokupan ili značajan dio teritorija Bosne i Hercegovine na kojem privredni subjekti djeluju u prodaji i/ili kupovini relevantnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uslovima i koji to tržište bitno razlikuju od uslova tržišne konkurencije na susjednim zemljopisnim tržištima.

U konkretnom slučaju, tužitelj je zahtijevao utvrđivanje zabranjenog sporazuma između Telekoma Srpske a.d. Banja Luka i privrednih subjekata navedenih u tački 1. dispozitiva osporenog rješenja. Iz stanja spisa predmeta proizilazi da je Telekom Srpske zaključio šest ugovora o zakupu kablovske kanalizacije sa trećim privrednim subjektima, a da je sa tužiteljem Telekom zaključio Ugovor o kolokaciji dana 28.11.2006. godine. Predmet ugovora je bio fizička kolokacija i iznajmljivanje kablovske kanalizacije, da bi ovaj ugovor bio raskinut dana 29.10.2007. godine, iz razloga promjene Referentne ponude interkonekcije (RIP dokument), na koji je Telekom Srpske dobio prethodnu saglasnost Regulatorne agencije za komunikacije. Prema članu 20. stav 3, 6. i 8. Zakona o komunikacijama („Službeni glasnik BiH“, broj: 31/03. i 75/96), Regulatorna agencija za komunikacije Bosne i Hercegovine (RAK BiH) je nadležna da daje saglasnost na uslove i cijene javnih govornih usluga i iznajmljenih linija. U skladu s tim, Vijeće RAK-a je donijelo Pravilo 24/2005. o modelu rebalansa cijena govornih i telefonskih usluga u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj:50/05. i 50/06), kojim se propisuju gornje granične tarife za javne govorne usluge u BiH. Na osnovu člana 6. Pravila o interkonekciji („Službeni glasnik BiH“, broj: 36/02), Telekom Srpske a.d. je izradio

Referentnu ponudu za interkonekciju, koja je odobrena od strane Agencije, jer su ispoštovane propisane granične interkonekcijske tarife. Prema izmijenjenom RIP dokumentu, prestala je obaveza Telekom Srpske da nudi usluge iznajmljivanja kablovske kanalizacije u sklopu usluge interkonekcije, odnosno, ova usluga prema izmijenjenom navedenom dokumentu, ne sadrži se ni kao komercijalna usluga u cjenovniku Telekom, što nesporno proizilazi i iz akta Regulatorne agencije za komunikacije BiH, broj:05-29-1960-2/09, od 27.07.2009. godine, a koji se odnosi na predmet prijave protiv Telekom Srpske po zahtjevu tužitelja. Također, iz spisa predmeta nesporno proizilazi da je tužilac registrovan kao alternativni operater fiksne telefonije i da želi da sa Telekomom Srpske zaključi ugovor o iznajmljivanju kablovske kanalizacije u cilju pružanja usluga javne telefonije, što Telekom Srpske nije prihvatio, dok je u slučaju ostalih šest zaključenih ugovora nesporno utvrđeno, da se radi o privrednim subjektima koji nemaju licence i ne bave se pružanjem usluga javne fiksne telefonije kao i da su uzeli u zakup kablovsku kanalizaciju od Telekom za svoje potrebe a ne za pružanje usluga javne fiksne telefonije, pa je i prema stanovištu apelacionog upravnog vijeća ovog suda, pravilan zaključak tuženog, da Telekom Srpske raskidanjem navedenog ugovora u skladu sa izmijenjenim RIP dokumentom, nije mogao tužitelja dovesti u nepovoljniji položaj u odnosu na konkurenciju u pogledu pružanja usluga javne fiksne telefonije, kao i da ne postoji zabranjeni sporazum između Telekom i drugih privrednih subjekata kojim je tužilac doveden u nepovoljniji položaj u odnosu na konkurenciju, na temelju čega je izveden pravilan zaključak tuženog, da nije učinjena povreda člana 4. stav 1. tačka d) Zakona o konkurenciji.

U odnosu na zahtjev tužitelja koji se odnosi na zloupotrebu dominantnog položaja od strane privrednog subjekta Telekom Srpske, iz spisa predmeta proizilazi da je nesporno utvrđeno da je Telekom Srpske, u skladu sa odlukom Regulatorne agencije za komunikacije, broj:03-29-2374-1/07, od 09.10.2007. godine, operater sa značajnom tržišnom snagom u smislu Zakona o komunikacijama i da je cijena usluga terminacije poziva utvrđena RIP dokumentom izrađena u skladu sa Pravilom 24/2005, na koju je RAK dao saglasnost aktom broj:05-29-2866-2/07, od 28.11.2007. godine, te da se navedena usluga pruža po istoj cijeni svim zainteresiranim licima. Kako je nesporno da je Telekom Srpske jedini operater koji na području Republike Srpske pruža uslugu interkonekcije, te da ima dominantan položaj na relevantnom tržištu, na temelju činjenica i dokaza sadržanim u spisu predmeta, vijeće za upravne sporove ovog suda je ispitalo navode tužioca koji se odnose na zloupotrebu dominantnog položaja Telekom u smislu člana 10. stav 2. tačka a), b), i c). Zakona o konkurenciji. Nesporno je utvrđeno da je cijena usluga interkonekcije određena u skladu sa RIP dokumentom na koji je RAK dao saglasnost, da razlika između maloprodajne cijene pretplatnicima Telekom za uslugu pozivanja i veleprodajne cijene iznosi samo 0,0005 KM, te da je i takva cijena znatno manja u poređenju sa cijenama drugih operatera koji pružaju iste usluge kako u okruženju tako i u Evropskoj uniji, iz čega, i po shvatanju apelacionog upravnog vijeća ovog suda, proizilazi da je tuženi pravilno utvrdio da Telekom Srpske ne zloupotrebljava dominantni položaj nametanjem neobjektivnih kupovnih i prodajnih cijena i drugih tržišnih uslova i da se ne radi o povredi člana 10. stav 2. tačka a) Zakona o konkurenciji. Također, iz spisa predmeta proizilazi da je Telekom Srpske tužitelju nudio i druge mogućnosti povezivanja u skladu sa RIP dokumentom i Odlukom o politici sektora telekomunikacija BiH za period 2008. - 2012. godine, koje mogućnosti tužitelj nije

prihvatio, na osnovu čega je pravilno zaključeno da Telekom Srpske nije ograničavao tužitelja u pružanju usluga fiksne telefonije u pogledu tehničkog razvoja na štetu potrošača, te da slijedom toga, nije zloupotrijebio dominantan položaj u smislu člana 10. stav 2. tačka b) Zakona. Kako je utvrđeno da se usluga terminacije pruža svim zainteresiranim licima pod istim uslovima, što stranke u postupku i ne osporavaju, to je također, nesporno da u konkretnom slučaju ne postoji zloupotreba dominantnog položaja Telekom Srpske iz člana 10. stav 2. c) Zakona o komunikacijama.

S obzirom na sve navedeno, po shvatanju apelacionog upravnog vijeća ovog suda, neosnovani su navodi zahtjeva tužitelja u vezi sa pogrešno utvrđenim relevantnim tržištem proizvoda jer se tuženi, prilikom određivanja relevantnog tržišta proizvoda rukovodio odredbama člana 3. Zakona o konkurenciji kao i odredbama člana 4. i 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, prema kojim odredbama u postupku određivanja relevantnog tržišta proizvoda, tuženi uzima u obzir i procjenu relevantnog tržišta koje dostavi podnosilac zahtjeva za pokretanje postupka, u konkretnom slučaju tužilac - podnosilac zahtjeva za preispitivanje sudske odluke, ali da će, tuženi konačnu odluku u pogledu relevantnog tržišta proizvoda donijeti samostalno u skladu sa navedenim zakonom i podzakonskim aktima.

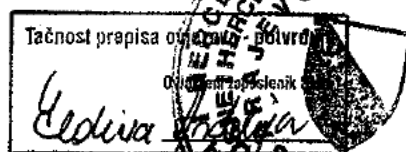
Takođe, neosnovani su i navodi iz zahtjeva tužioca da četiri privredna društva, sa kojima Telekom Srpske ima zaključene ugovore o zakupu kablovske kanalizacije, kao registrovane djelatnosti imaju pružanje telekomunikacijskih usluga odnosno interneta i usluga kablovske televizije, te da se navedene usluge kao i fiksna telefonija smatraju telekomunikacijskim uslugama, te da su stoga navedena društva bila konkurenti tužioca. Naime, nesporno je da se radi o različitim uslugama, odnosno uslugama interneta, uslugama kablovske televizije i uslugama fiksne telefonije. Takođe, neosnovani su navodi iz zahtjeva tužitelja da Telekom Srpske zloupotrebjava dominantan položaj nametanjem nelojalnih kupovnih cijena i primjenom različitih uslova za iste ili slične poslove čime tužioca dovodi u neravnopravan položaj u smislu člana 10. stav 2. tačka a.), b), i c) Zakona o konkurenciji.

Neosnovan je i navod tužitelja kojim želi dovesti u sumnju zaključak suda da je Telekom Srpske tužitelju u relevantnom periodu nudio i druge mogućnosti povezivanja u skladu sa RIP dokumentom i Odlukom o politici sektora telekomunikacija, odnosno kojim se ukazuje da je navedeni zaključak paušalan i nije potkrijepljen nijednim dokazom. Naime, iz stanja spisa predmeta proizilazi da je u vezi sa navedenom ponudom i mogućnošću tužitelj u postupku jedino isticao da to nije prihvatljiv poslovni model, što znači da je navedena činjenica bila nesporna u upravnom postupku i nije je bilo potrebno dokazivati.

S obzirom na iznijete razloge, apelaciono upravno vijeće nalazi da je pobijana presuda vijeća za upravne sporove pravilna i zakonita, a zahtjev tužioca za njeno preispitivanje neosnovan, pa ga je odbilo primjenom odredbe člana 54. stav 1. Zakona o upravnim sporovima BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 19/02, 88/07, 83/08 i 74/10).

ZAPISNIČAR

Mirsada Lučkin

PREDSJEDNIK VIJEĆA
SUDIJA
dr Branko Morait

6